

PORTRET DE DOMN

Prin anii '50, cei câțiva studenți ai secției de Limbi Clasice a Facultății de Filologie așteptau cu emoție și cu oarecare teamă orele de latină vulgară, care aveau să fie conduse de, pe atunci, lectorul Iancu Fischer. Multe auziserăm despre el: că ar fi mare știutor de carte, dar și exigent profesor; putea-vom oare să-i răspundem pe măsură?

A pășit în clasă un domn distins, elegant, tras ca prin inel, cu trăsături semitice rasate, ochi căprui alungiți și strălucitori, nas acvilin, gura frumos arcuită, un fel de Jean-Louis Barrault cu bucle mai cumiști. Politicos, ni s-a adresat cu *domnișoară* și *domnule*, nouă celor chemați la ordine, în dese împrejurări, cu bine știuta adresare egalizatoare „tovarăși”. Ne-a predat fapte lingvistice aride, cu o claritate cristalină, ne-a învățat cum să descurcăm arcanele filologiei, cum să verificăm de zece ori un fapt înainte de a-l asuma; ne-a pretins efort continuu de înțelegere, fără rigiditate, a mecanismelor limbii; s-a aplecat asupra tuturor, cu perceperea exactă a capacităților creatoare, dar și a limitelor fiecăruia.

De atunci datează elanul nostru de recunoștință și devotament, care, iată, n-a obosit nici o zi și nu va obosi nicicând. Și aceasta pentru că, de-a lungul deceniilor, profesorul Fischer n-a pierdut un dram din generozitatea și luminozitatea tinereții. Fidel lui însuși, a cultivat constant, cu risipă de puteri, țelul înalt al modelării tinerilor, ca profesioniști scrupuloși, dar nu numai. Astfel încât nu este de mirare că, și astăzi, ultimii lui studenți l-au admirat și iubit, în statura lui impresionantă de savant și om de caracter, exact ca noi, odinioară.

De-a lungul numeroșilor ani pe care am avut privilegiul de a-i petrece în preajma lui, în rândurile aceleiași Catedre de filologie clasică, i-am putut rotunji portretul cu sumedenie de însușiri. A vădit un calm stoic în fața nedreptății, în fața încercărilor de marginalizare la care a fost supus în anii negri (pentru ce vină, oare? aceea de a nu fi optat pentru un trai confortabil sub alte zări și de a fi preferat să trudească aici, umăr la umăr cu noi, în condiții, uneori, de umilire și ostilitate?). Nu și-a trădat niciodată condiția de reprezentant al unei elite de educație, cultură și opțiune etică. N-a făcut compromisuri, nu s-a dezis de respectul față de opiniile celuilalt: i-a cerut doar să și le argumenteze.

Ales cu entuziasm, în 1990, decan al Facultății de Limbi Străine și șef de catedră, a știut, cu prețul unor eforturi fără preget, să reconecteze învățământul filologic românesc la cel european. Dar n-a făcut niciodată caz de funcția sa, nu s-a lăsat ademenit de vana glorie a onorurilor și decorurilor: modest și dezinvolt, a rezolvat și semnat actele curente ale Facultății pe un colț de birou, într-o poziție

inconfortabilă al cărei provizorat a durat cât întreg mandatul. Era și acesta un fel de a protesta împotriva setei de putere și de fastul ei, un mod de a propune modelul demnitarului-slujbaş.

Fervența și energia implicării profesorului Fischer în apărarea idealurilor democratice, a demnității intelectualului și a ponderii, sperate, a acestuia în deciziile capitale ale Cetății nu mai trebuie demonstrată aici. Subliniez doar că ea a dezvăluit, spre uimirea unora care îl percepeau doar ca pe un dascăl cufundat în cărți, dar și spre admirația multora, un curaj, o capacitate de acțiune, o intuiție politică, un discernământ și o bună cumpănire demne de un strateg experimentat.

Dar pasiunea lui pentru cărți? O curiozitate nedomolită, o sete de adevărat colecționar îl purtau spre însușirea, când era posibil, din librării, anticariate, edituri străine, a tuturor aparițiilor filologice. Duminica, în „cea mai bună zi de lucru”, compulsa revistele și cărțile recente, scria, recenza, critica, reținea esențialul și-și sporea mereu, peste limitele credibile, tezaurul enciclopedic. Orice ai fi vrut să cercetezi, *de omni re scibili*, aflai unde să cauți. Bibliotecar risipitor, transporta mereu, pentru colegi și studenți, în legendara-i servietă umplută până la refuz, tomuri și tomuri, chiar după ce medicii îi interzisese categoric să poarte greutate.

Fin prețuitor de beletristică, mare iubitor de muzică clasică (mi-l amintesc fredonând fragmente de simfonii sau oratorii), profesorul Fischer era și un încântător *causeur*, mereu dornic de schimb de idei. Iar umorul său subțire, uneori caustic, dar niciodată distructiv, îi explică aplecarea spre scriitori latini ca Plaut, Petroniu, Iuvenal sau Marțial, în interpretarea cărora era neîntrecut.

Și nimeni n-ar putea nega, nici măcar răuvoitorii, că Societatea de Studii Clasice și revista acesteia, de binemeritat prestigiu în țară și în afara ei, i se datorează în exclusivitate. Acestor două centre de gravitație ale filologiei clasice românești li s-a devotat cu neobosită abnegație, insufându-le, multe decenii, viață din viața lui, știință din știința lui, existență materială din modestul lui buget: un model de sacrificiu pentru o cauză. Ne-am putea probabil întreba dacă toți, întotdeauna, am știut să-i dăm tot sprijinul în această bătălie.

Portretul schițat aici, mult prea sărac față de frumusețea ființei care l-a inspirat, a încercat doar să enumere câteva dintre motivele pentru care intelectualul rafinat, eruditul lipsit de pedanterie, omul generos și afabil, mereu disponibil, DOMNUL Fischer, și-a pus amprenta indelebilă, sigiliul de noblețe, asupra atâtor generații. Este, aceasta, alături de scrierile lui, o altă formă de perenitate.

Volumul de față este un modest omagiu și un semn de neuitare.

Facultatea de Limbi și Literaturi Străine,
str. Egar Quinet, nr. 7
București